

Godkjent 10.01.2013

Protokoll Kirkerådet (KR)

06.12.2012

Kirkens hus

Til stede:

May Lisbeth Hovlid Aurdal
Brita Hardeberg
Erling Birkedal
Ivar Braut
Helga Haugland Byfuglien
Anne Dalheim
Dag Jostein Fjærvoll
Agnes Sofie Gjeset
Kristin Gunleiksrud

Ingrun Jule
Sølvi Lewin
Svein Arne Lindø
Egil Morland
Jan Olav Olsen
Sigurd Skollevoll
Jan Erik Sundby
Kjetil Aano

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Kjetil Aano: 47/12, 48/12, 49/12, 61/12, 62/12, 63/12, 65/12 og 57/12

Anne Dalheim: 63/12, 55/12 og 57/12

Til stede fra sekretariatet:

Hans Arne Akerø
Knut Andresen
Ole-Inge Bekkelund
Anders B-G Eide
Trude Evenshaug
Beate Fagerli
Kristin Frydenlund
Jens-Petter Johnsen

Kjersti Kolbjørnsrud
Svein M. Køhn
Øyvind Meling
Jørund Midttun
Gerd Karin Røsæg
Per Tanggaard
Paul Erik Wirgenes

Møtet ble ledet av Svein Arne Lindø, og som vanlig fulgte en ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten. Møtet startet med andakt.

Saksliste

- KR 47/12 Referatsaker
KR 47.1/12 Protokoll fra UKM
KR 47.2/12 Protokoll fra KR-AU 08.11.2012
KR 47.3/12 Protokoll fra SKR 20.-21.09.2012
- KR 48/12 Orienteringssaker
KR 48.1/12 Fortolkning av gudstjenestebokens regelverk
KR 48.2/12 Høring: Forslag til endringer av kategorier for aktivitets- og virksomhetsområde i frivillighetsregisteret.
KR 48.3/12 Høring: Forslag til endringer i gravferdsforskriften
KR 48.4/12 Høring: Forslag til endringer i forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser
KR 48.5/12 Høring: Forslag til endringer i forskrift om grasrotandel
KR 48.6/12 Høring: Forslag til endringer i utlendingsforskriften – 15-månedersregel for saksbehandlingen i Utlendingsnemnda (UNE)
KR 48.7/12 Muntlige orienteringer fra KR, MKR, SKR, BM.
KR 48.8/12 Foreløpig protokoll fra SKR 28.-29.11 2012
KR 48.9/12 Foreløpig protokoll fra MKR 22.-23.11 2012 og uttalelse om Gaza
KR 48.10/12 Uttalelse fra BM om trosfrihet
KR 48.11/12 Vedtak fra BMs oktobermøte om liturgisaker
KR 48.12/12 Vedtak fra BMs oktobermøte om kirkeordning
KR 48.13/12 Vedtak fra BMs oktobermøte om jødene
KR 48.14/12 Brev fra FAD om Kirkepartner AS
- KR 49/12 KM 2013 – Saksliste, valg og oppnevninger
KR 50/12 Forslag til endringer i kirkeloven og i valgordning for de kirkelige valg (demokratireformen) - KM
KR 51/12 Den norske kirkes ordning etter 2013 – KM
KR 52/12 Innføring av skråstola for diakoner – KM
KR 53/12 Liturgi for velsignelse av hus og hjem – KM
KR 54/12 Kyrkje 18-30 – KM
KR 55/12 Særskilte pretekster 2014-2015
KR 56/12 Tilsetting av biskop i Agder og Telemark
KR 57/12 Videre organisering av Liturgisk senter
KR 58/12 Forlenget funksjonstid – Nemnd for gudstjenesteliv
KR 59/12 Økumeniske generalforsamlinger 2013 (KM)
KR 60/12 Statsbudsjettet 2014 – Satsningsområder for Den norske kirke
KR 61/12 Den norske kirkes beredskapsarbeid
KR 62/12 Evaluering av Sørsamisk menighet
KR 63/12 Tilleggsgavefondet – oppnevning til styret
KR 64/12 Oppnevning av delegat fra Dnk til KEKs generalforsamling 2013
KR 65/12 Oppnevning av medlemmer til styret i Norges Kristne Råd 2013-2015

Sak 56/12 ble ført for lukket møte.

KR 047/12   Referatsaker

- KR 47.1/12   Protokoll fra UKM
- KR 47.2/12   Protokoll fra KR-AU 08.11.2012
- KR 47.3/12   Protokoll fra SKR 20.-21.09.2012

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR-047/12 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 048/12   Orienteringssaker

- KR 48.1/12   Fortolkning av gudstjenestebokens regelverk
- KR 48.2/12   Høring: Forslag til endringer av kategorier for aktivitets- og virksomhetsområde i frivillighetsregisteret.
- KR 48.3/12   Høring: Forslag til endringer i gravferdsforskriften
- KR 48.4/12   Høring: Forslag til endringer i forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser
- KR 48.5/12   Høring: Forslag til endringer i forskrift om grasrotandel
- KR 48.6/12   Høring: Forslag til endringer i utlendingsforskriften – 15-månedersregel for saksbehandlingen i Utlendingsnemnda (UNE)
- KR 48.8/12   Foreløpig protokoll fra SKR 28.-29.11 2012
- KR 48.9/12   Foreløpig protokoll fra MKR 22.-23.11 2012 og uttalelse om Gaza
- KR 48.10/12   Uttalelse fra BM om trosfrihet
- KR 48.11/12   Vedtak fra BMs oktobermøte om liturgisaker
- KR 48.12/12   Vedtak fra BMs oktobermøte om kirkeordning
- KR 48.13/12   Vedtak fra BMs oktobermøte om jødene
- KR 48.14/12   Brev fra FAD om Kirkepartner AS

KR 48.7/12   Muntlige orienteringer fra KR, MKR, SKR, BM.

Orientering fra KR ved direktør

1. Konferanser:
  - a. Trosopplæring i samarbeid med IKO
  - b. HEL konferansen i Stavanger (Utv.hemmede /funksjonshemmede, kirkens deltagelse i samhandlingsreformen)
  - c. UKM i Mandal
2. Arbeid inn mot de politiske partiene i forbindelse med partiprogrammene. Bl.a en opptatthet av vigselfrett.
3. Statsbudsjettet 2013, følger bl.a ikke opp Soria Moria erklæringen
4. IKT – Kirkepartner A/S
5. Refleksjonsprosessen, ny Kirkeordning – mottatt drøyt 800 svar
6. AFI – Arbeidstakerundersøkelse i regi av KA
7. Nasjonalt pilegrimssenter nå opprettet på permanent basis
8. Stålsettutvalget leverer sin utredning 7.januar 2013
9. Bispemøtets Samlivsutredning

10. Samiske kirkejubileer; 250 år siden første samiske prest ble ordinert, 20 år siden SKR ble etablert. Kongens fortjenestemedalje tildelt Synnøve Brevik som var den første generalsekretæren i rådet.
11. Grunnlovsjubileet 2014

Orientering fra MKR ved leder

1. Rådsmøte i KV utviklet dokumenter om kirken og misjon. MKR avholdt seminar i samarbeid med MF om disse dokumentene.
2. Seminar i Stavanger med oppfølging av dokumentene
3. Novembermøtet i MKR med
  - a. uttalelse om Romfolket (tilreisende),
  - b. debatt om oppfølging av økumeniske organisasjoner Dnk er medlemmer av – ønsker en sak om vår kirkes økumeniske engasjement

Orientering fra SKR ved leder

1. Møte i Samisk kirkeråd:
  - a. Oppfølging av strategiplanen
  - b. Samiske kirkedager
  - c. Lulesamisk liturgi i gudstjenesten under møtet under rådsmøtene
  - d. Romfolket – skuffelse over at det ikke er sak i Kirkerådet. Behov for handling
  - e. Møte med representanter for lokalsamfunnet i Bodø
  - f. Diskusjon om bruk av samisk språk
2. Flott jubileumshelg i Tromsø

Orientering fra BM ved preses

1. BM i oktober kom med to uttalelser
  - a. Kirken og jødene (50 år siden deportasjonen av jøder)
  - b. Trosfrihet
  - c. Seminar om revisjon av bioteknologiloven, knyttet til barns rettigheter
  - d. Drøftet innføringsprogrammet for nye prester
  - e. Ferdigstilte visitasreglementet
2. Samlivsutvalgets innstilling overrekkes BM 11.februar

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR-048/12 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 049/12

Kirkemøtet 2013 - saksliste, valg og oppnevninger

Sammendrag

Kirkemøtet 2013 avholdes i Kristiansand i perioden 11.-16.april. Kirkerådet skal i henhold til Kirkemøtets forretningsorden (§ 2-3) forberede og tilrettelegge saker som skal behandles. Det legges frem forslag om 9 saker til behandling, hvorav 7 går til ordinær komitebehandling.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar følgende saksliste for Kirkemøtet 2012:

- KM 01/13 Innstilling fra protokollkomiteen
- KM 02/13 Valg og oppnevninger
  - 1. Valg av dirigentskap for møtet
  - 2. Valg av tellekorps
  - 3. Supplerende fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
  - 4. Valg av komitéledere for møtet
- KM 03/13 Orienteringssaker
- KM 04/13 Forslag til endringer i kirkeloven
- KM 05/13 Kirkeordning etter 2013
- KM 06/13 Kyrkje 18 - 30
- KM 07/13 Velsignelse av hus og hjem
- KM 08/13 Skråstola for diakoner
- KM 09/13 Økumeniske generalforsamlinger 2013
- KM 10/13 Valgordninger for de kirkelige valg

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2013 ut fra de føringer som kom i møtet.

KR-049/12 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar følgende saksliste for Kirkemøtet 2012:

- KM 01/13 Innstilling fra protokollkomiteen
- KM 02/13 Valg og oppnevninger
  - 1. Valg av dirigentskap for møtet
  - 2. Valg av tellekorps
  - 3. Supplerende fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
  - 4. Valg av komitéledere for møtet
- KM 03/13 Orienteringssaker
- KM 04/13 Forslag til endringer i kirkeloven
- KM 05/13 Kirkeordning etter 2013
- KM 06/13 Kyrkje 18 - 30
- KM 07/13 Velsignelse av hus og hjem
- KM 08/13 Skråstola for diakoner
- KM 09/13 Økumeniske generalforsamlinger 2013
- KM 10/13 Valgordninger for de kirkelige valg

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2013 ut fra de føringer som kom i møtet.

Enstemmig vedtatt

KR 050/12 Forslag til endringer i kirkeloven og i valgordning for de kirkelige valg (demokratireformen) - med sammenfatning av høring

---

Sammendrag

A. I brev av 11. september 2012 anmodet Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet Kirkerådet om å gjennomføre en kirkelig høring angående forslag til mulige lovendringer i kirkeloven om reglene for kirkevalg. Saken er avgrenset til de endringer som anses nødvendige som direkte oppfølging av demokratireformen. Departementet ba Kirkerådet sammenfatte høringen, og oversende en redegjørelse for gjennomføringen av høringen, en sammenfatning av høringssvarene og Kirkerådets egen vurdering innen 15. desember 2012.

I tillegg til denne høringen av kirkelige instanser har departementet sendt lovforslagene på høring til en rekke offentlige myndigheter, samarbeidsorganer for andre tros- og livssynssamfunn og enkelte tros- og livssynssamfunn, teologiske og kirkefaglige utdanningsinstitusjoner, samt kirkelige arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner med høringsfrist 31. desember 2012.

Kirkerådet sendte 1. oktober 2012 saken på høring til bispedømmerådene med høringsfrist 20. november. Det er kommet høringsuttalelser fra alle 11 bispedømmeråd. I tillegg er det kommet 12 hørings svar fra andre kirkelige instanser, hvorav 8 fra kirkelige fellelråd.

I den vedlagte sammenfatningen av høringen redegjøres det innledningsvis for gjennomføringen av høringen. Deretter sammenfattes høringsinstansenes synspunkter punkt for punkt, fulgt av Kirkerådets vurderinger og anbefalinger.

På bakgrunn av sammenfatningen av høringsinstansenes synspunkter har Kirkerådet følgende anbefalinger:

Kirkerådet støtter departementets forslag om endring av kl § 23 første ledd bokstav d:
Sju andre leke medlemmer (...) Minimum fire av medlemmene velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer (direkte valg).

Kirkerådets forslag til endring av kl § 24 første ledd har fått bred støtte og anbefales:
Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og 1 medlem valgt utenom bispedømmerådene.

Kirkerådet støtter departementets forslag om å oppheve kl § 24 åttende ledd.

Kirkerådet støtter departementets forslag til endring av overskrift i kl § 4,
Stemmerett og valg.

Kirkerådet støtter langt på vei forslaget til kl § 4, nytt femte ledd, så sant dette ikke vurderes å komme i konflikt med prinsippet om likebehandling av trossamfunn, men mener at «kommune- og fylkestingsvalg» bør endres til «offentlige valg». Kirkerådet foreslår derfor følgende ordlyd:
Kirkelige valg avholdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, offentlige valg.

Kirkerådet støtter departementets forslag til endring i kl § 23 første ledd bokstav d, første punktum. Kirkerådet mener formuleringen ikke bør gis en fortolkning som utelukker preferansevalg.
(...) som velges ved flertalls- og forholdstallsvalg.

Høringsinstansenes uttalelser er offentliggjort på www.kirken.no.

Sammenfatningen av høringens del A oversendes Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i samsvar med departementets anmodning. Dette materialet vil inngå i departementets arbeid med «en egen sak om ny valgordning for Den norske kirke i løpet av våren 2013» som Stortinget 21. mai 2012 ba regjeringen om i et anmodningsvedtak.

Sammenfatningen av høringens del A oversendes Kirkemøtet 2013 som bakgrunn for at Kirkemøtet skal kunne uttale seg om lovproposisjonen som ventes lagt fram for Stortinget våren 2013. Det tas sikte på at en sak om dette ferdigstilles og ettersendes Kirkemøtet når lovproposisjonen foreligger.

B. Høringen inneholdt også spørsmål vedrørende hovedlinjer i framtidig ordning for valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøte, inkludert nominasjonsordning. Disse spørsmålene berører valgregler gitt av Kirkemøtet. Dette er ledd i forberedelsen av en sak til Kirkemøtet 2013 om forslag til endringer i valgordningen, inklusive nominasjonsordningen, ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Saken er avgrenset til de endringer som anses nødvendige som direkte oppfølging av demokratireformen. Etter Kirkemøtet 2013 legges det opp til videre arbeid med utforming av de konkrete valgreglene fram mot Kirkemøtet 2014.

På bakgrunn av høringen foreslår Kirkerådet følgende endringer i nominasjonsordningen:

- Høring til menighetsrådene på et foreløpig listeforslag innføres som ledd i nominasjonsprosessen.
- Kandidatlisten skal være prioritert.
- Ordningen med supplerende nominasjon videreføres. Antall forslagsstillere foreslås satt til minimum 75 (i 2011: 100) stemmeberettigede medlemmer fra minst tre ulike sokn innenfor bispedømmet (i 2011: fra ett prosti). Maksimum 50 % av forslagsstillerne kan komme fra ett og samme sokn.

Kirkerådet foreslår videre:

- Valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet gjennomføres enten som flertallsvalg med prioritert kandidatliste eller som forholdstallsvalg.
- Det avholdes en konsultasjon med valgekspert og representasjon fra Kirkerådet og bispedømmerådene for å vurdere spørsmål knyttet til opptellingsmåte ved flertallsvalg og hvordan ordning for flertallsvalg og forholdstallsvalg bør forholde seg til hverandre. Konsultasjonen avholdes om mulig før eller i forbindelse med Kirkerådets møte i januar 2013.

Flere bispedømmeråd har kommet med synspunkter og forslag. Disse forslagene tas med i den videre saksbehandling slik at de kan tas opp til vurdering på konsultasjonen.

Det foreslås at referat fra konsultasjonen oversendes Kirkemøtet 2013 som vedlegg til saken om forslag til endringer i valgordningen, inklusive nominasjonsordningen, ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet oversender til departementet sammenfatning av høring vedrørende forslag til endringer i kirkeloven og i valgordning for de kirkelige valg (demokratireformen) del A. Sammenfatningen i sin helhet framsendes til Kirkemøtet 2013. Kirkerådets vurderinger og anbefalinger bearbeides i tråd med de momenter som kom fram i møtet.
2. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til å ferdigstille en sak til Kirkemøtet 2013 med forslag til uttalelse fra Kirkemøtet om lovproposisjonen når denne foreligger. Saken ettersendes til Kirkemøtet og framsendes Stortinget til videre behandling. Kirkemøtesaken forutsettes å bygge på de synspunktene som er kommet fram i høringen og på Kirkerådets vurderinger og anbefalinger.
3. Kirkerådet ber om at det avholdes en konsultasjon med valgekspert og representasjon fra Kirkerådet og bispedømmerådene for å vurdere spørsmål knyttet til opptellingsmåte ved flertallsvalg og hvordan ordning for flertallsvalg og forholdstallsvalg bør forholde seg til hverandre. Konsultasjonen avholdes om mulig før eller i forbindelse med Kirkerådets møte i januar.
4. Forslag til endringer i valgordningen, inklusive nominasjonsordningen, ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet legges fram for Kirkemøtet 2013. Forslaget bearbeides i tråd med de momenter som kom fram i møtet. Referat fra konsultasjonen (jf. pkt. 3) oversendes Kirkemøtet som vedlegg til saken.

KR-050/12 Vedtak:

1. Kirkerådet oversender til departementet sammenfatning av høring vedrørende forslag til endringer i kirkeloven og i valgordning for de kirkelige valg (demokratireformen) del A. Sammenfatningen i sin helhet framsendes til Kirkemøtet 2013. Kirkerådets vurderinger og anbefalinger bearbeides i tråd med de momenter som kom fram i møtet.
2. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til å ferdigstille en sak til Kirkemøtet 2013 med forslag til uttalelse fra Kirkemøtet om lovproposisjonen når denne foreligger. Saken ettersendes til Kirkemøtet og framsendes Stortinget til videre behandling.

Kirkemøtesaken forutsettes å bygge på de synspunktene som er kommet fram i høringen og på Kirkerådets vurderinger og anbefalinger.

3. Kirkerådet ber om at det avholdes en konsultasjon med valgekspertes og representasjon fra Kirkerådet og bispedømmerådene for å vurdere spørsmål knyttet til opptellingsmåte ved flertallsvalg og hvordan ordning for flertallsvalg og forholdstallsvalg bør forholde seg til hverandre. Konsultasjonen avholdes om mulig før eller i forbindelse med Kirkerådets møte i januar.
4. Forslag til endringer i valgordningen, inklusive nominasjonsordningen, ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet legges fram for Kirkemøtet 2013. Forslaget bearbeides i tråd med de momenter som kom fram i møtet. Referat fra konsultasjonen (jf. pkt. 3) oversendes Kirkemøtet som vedlegg til saken.

Enstemmig vedtatt.

KR 051/12   Den norske kirkes ordning etter 2013

Sammendrag

Kirkerådet har vedtatt å legge fram en sak om Kirkeordning etter 2013 for Kirkemøtet i 2013. Kirkerådet behandlet saken første gang på sitt møte i september 2012 (KR 39/12). Kirkerådet vedtok i denne saken var:

1. Kirkerådet har drøftet hovedproblemstillinger og strategier for arbeidet med ny Kirkeordning med tanke på behandling i Kirkemøtet 2013. Kirkerådet ber sekretariatet videreutvikle dokumentet i tråd med drøftingene på Kirkerådets møte.
2. Kirkerådet ber om at det fram mot Kirkemøtet i 2013 arbeides særlig med
  - Overdragelse av det statlige arbeidsgiveransvaret til kirkelige organ.
  - Den norske kirke som rettssubjekt.
3. Det må videre arbeides med:
  - Rapport om erfaringer med nåværende kirkeordning
  - En utredning om økonomiske og administrative konsekvenser av en ny kirkeordning
  - En gjennomgang av ledelse i en endret kirkeordning. Denne gjennomgangen må særlig belyse forståelsen av tilsynet.

Til annengangs behandling er dokumentet videreutviklet i tråd med drøftingen på Kirkerådets møte. Dette gjelder særlig behandlingen av arbeidsgiveransvaret og rettssubjektet (vedtaks punkt 2). Dokumentet er også utvidet i forhold til vedtaks punkt tre og drøfter hvordan disse områdene skal utredes videre. På møtet i desember vil det bli gitt en muntlig redegjørelse for refleksjonsprosessen som hadde frist 1. desember. Det dokumentet som fremlegges for Kirkerådet i januarmøtet, og som skal fremsendes som kirkemøtedokument, vil ha en bred redegjørelse av refleksjonsprosessen.

Kirkemøtet 2013 er det første Kirkemøtet etter den omfattende endringen av Grunnloven i mai 2012. Grunnlovsendringen legger en plattform for og nødvendiggjør et videre arbeid med kirkens ordninger. En lang rekke Kirkemøter har behandlet saker som omhandler utviklingen av kirkens ordninger.

I behandlingen av Kirkeforliket pekte Kirkemøtet på følgende:

Kirkemøtet er tilfreds med at Kirkemøtets synspunkter (sak KM 8/06) er tillagt vekt ... Kirkemøtet fastholder likevel at Den norske kirke, som konsekvens av grunnlovsendringene, må bli eget rettssubjekt. Kirkemøtet fastholder videre at arbeidsgiveransvaret for prester, prostere og biskoper må overføres fra staten til kirken, og at den regionale og sentrale kirkelige administrasjon ikke lenger bør være en del av statsforvaltningen (KM 10/08).

Kirkerådet har sendt ut et omfattende refleksjonsdokument «Kirkeordning etter 2013». Bredt i kirken pågår det denne høsten drøftinger omkring utvalgte spørsmålsstillinger innen kirkeordning. Saksdokumentet til Kirkemøtet om Kirkeordning 2013 vil oppsummere denne refleksjonsprosessen.

Det foreliggende saksdokumentet søker å balansere det å forberede sak til Kirkemøtet i 2013 samtidig som Kirkerådets egen invitasjon til refleksjonsprosess pågår bredt i kirken. Kirkerådets egen refleksjonsprosess vil derfor – i første fase på møtene i september og desember 2012 – ta utgangspunkt i den aktuelle situasjonen etter grunnlovsendringene og de allerede fattede kirkemøtevedtak, og ha som hovedfokus en analyse av hvilke hovedproblemstillinger som er de mest aktuelle og nødvendige å reise for Kirkemøtet 2013. Dette saksdokumentet redegjør for noen av de sentrale spørsmålene som sakskomplekset omfatter, med vekt på de problemstillinger som kan tas i en første runde. Hovedspørsmålet som reises i denne saksutredningen, om overordnet strategi for videreutvikling av kirkeordningen, er ikke reist som spørsmål i refleksjonsprosessen. Samtidig er spørsmålet tidligere behandlet i Kirkemøtet, noe som tilsier at Kirkerådet på basis av tidligere føringer bør kunne drøfte og videreutvikle en strategi for videre framdrift.

Til Kirkerådets møte i desember 2012 legges det opp til en forberedende drøftelse av utvalgte problemstillinger. Bearbeiding av innspill fra refleksjonsprosessen vil lede til ytterligere konkretiseringer. Saksframlegget til Kirkemøtet 2013 må gjenspeile og være i dialog med refleksjonsprosessen. Bearbeidingen av denne vil naturlig skje i desember/januar, og først foreligge til i Kirkerådet i januar 2013.

Dette dokumentet behandler i liten grad viktige utfordringer i forholdet mellom organer på nasjonalt nivå. Det er nødvendig å arbeide videre med forståelsen av både Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet og arbeidsgiverorganisering på nasjonalt nivå. Det legges opp til en utdyping av disse spørsmålene i Kirkerådets møte i januar.

Dokumentet behandler følgende tema:

1. Bakgrunn for saken
2. Innledning
3. Kirkeforståelsen og kirkeordningen
4. Den nye situasjonen etter grunnlovsendringene
5. Utvikling av Den norske kirke som trossamfunn i forhold til arbeidet med statens religionspolitikk
- 6. Hovedstrategier for videreutvikling av kirkeordningen**
- 7. Overføring av ansvar for oppgaver samt arbeidsgiveransvaret for den geistlige tjeneste**
- 8. Rettssubjekt**
9. Antall forvaltningsnivå
10. Sammenheng mellom finansieringsordning og organisering
- 11. Rapporter og utredninger ut fra vedtaks punkt 3**
12. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er særlig de uthevede kapitlene som er vesentlig videreutviklet fra behandlingen i sak 39/12.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet har drøftet hovedproblemstillinger og strategier for arbeidet med ny Kirkeordning med tanke på behandling i Kirkemøtet 2013. Kirkerådet ber sekretariatet videreutvikle dokumentet i tråd med drøftingene på Kirkerådets møte.
2. Kirkerådet ber om at det fram mot Kirkemøtet i 2013 arbeides særlig med
  - Overdragelse av det statlige arbeidsgiveransvaret til kirkelige organ.
  - Den norske kirke som rettssubjekt.
  - sammendrag av innspill fra refleksjonsprosessen
3. Det må videre arbeides med:
  - Rapport om erfaringer med nåværende kirkeordning
  - En utredning om økonomiske og administrative konsekvenser av en ny kirkeordning

- En gjennomgang av ledelse i en endret kirkeordning. Denne gjennomgangen må særlig belyse forståelsen av tilsynet.

Erling Birkedal fremmet følgende forslag som tillegg til punkt 2:

-vurdere valg av ulike organisasjonsmodeller med vekt på hvilke konsekvenser disse har for lokalt kirkedemokrati og menighetsliv. Forslaget falt mot 3 stemmer.

Jan Erik Sundby fremmet følgende forslag etter punkt 1:

....der man får frem ulike veivalg og mål for arbeidet de neste årene fram mot en varig ordning for kirken. Forslaget falt mot 5 stemmer.

Anne Dalheim fremmet følgende forslag som tillegg til punkt 2 eventuelt punkt 3:

Prinsipper om samisk kirkeliv KM 8/07 kommer til uttrykk i lovteksten.

Forslaget oversendes administrasjonen.

Sigurd Skollevoll fremmet følgende forslag til vedtak:

1. Kirkerådet har drøftet hovedproblemstillinger og strategier for arbeidet med ny Kirkeordning med tanke på behandling i Kirkemøtet 2013. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med dokumentet i tråd med Kirkerådets vedtak KR 39/12 og drøftingene på Kirkerådets møte.

2. Kirkerådet ber om at det fram mot Kirkemøtet i 2013 arbeides med

- overdragelse av det statlige arbeidsgiveransvaret til kirkelige organ, herunder økonomiske og administrative konsekvenser.
- Den norske kirke som rettssubjekt
- sammendrag av innspill fra refleksjonsprosessen

3. Det må arbeides videre med:

- Rapport om erfaringer med nåværende kirkeordning
- En gjennomgang av ledelse i en endret kirkeordning. Denne gjennomgangen må særlig belyse forståelsen av tilsynet
- En utredning om økonomiske og administrative konsekvenser av en ny kirkeordning. Administrasjonen trakk sitt forslag til fordel for Skollevolls forslag.

KR-051/12 Vedtak:

1. Kirkerådet har drøftet hovedproblemstillinger og strategier for arbeidet med ny Kirkeordning med tanke på behandling i Kirkemøtet 2013. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med dokumentet i tråd med Kirkerådets vedtak KR 39/12 og drøftingene på Kirkerådets møte.

2. Kirkerådet ber om at det fram mot Kirkemøtet i 2013 arbeides med

- overdragelse av det statlige arbeidsgiveransvaret til kirkelige organ, herunder økonomiske og administrative konsekvenser.
- Den norske kirke som rettssubjekt
- sammendrag av innspill fra refleksjonsprosessen

3. Det må arbeides videre med:

- Rapport om erfaringer med nåværende kirkeordning
- En gjennomgang av ledelse i en endret kirkeordning. Denne gjennomgangen må særlig belyse forståelsen av tilsynet
- En utredning om økonomiske og administrative konsekvenser av en ny kirkeordning.

Enstemmig vedtatt

KR 052/12   Innføring av skråstola for diakoner

Sammendrag

Kirkemøtet gjorde i 2011 følgende vedtak om innføring av skråstola for diakoner (sak 09/11):

Diakontjenesten er en tjeneste som forutsetter vigsling. KM støtter BMs anbefaling om at vigslet diakon i liturgisk tjeneste bærer skråstola, jfr. BM 03/10, og ber om at innføring av skråstola forberedes til behandling i KM så snart som mulig (KM 9/11, punkt 3).

Kirkerådet behandlet saken i sitt møte 15.-16. mars 2012 og anbefalte at det fattes vedtak på Kirkemøtet 2013 om å innføre skråstola for diakoner.

Saken ble deretter i henhold til regelverket for liturgisaker, sendt på høring. Flertallet av høringsinstansene sluttet seg til Kirkerådets anbefaling om at skråstola innføres som del av diakonens liturgiske tjenestedrakt.

Saken ble behandlet på ny i Kirkerådet 27.-28. september 2012 og deretter oversendt Bispemøtet for uttalelse.

Bispemøtet behandlet saken i sitt møte 15.-19. oktober 2012, og hadde ingen læremessige innvendinger mot bruk av skråstola for diakoner.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar at vigslet diakon i liturgisk tjeneste bærer skråstola
2. Kirkerådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola.
3. I ordning for Vigsling til Diakontjeneste tas følgende rubrikk inn etter siste ledd punkt 7: *Stolaen legges på ordinanden.*

KR-052/12 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar at vigslet diakon i liturgisk tjeneste bærer skråstola
2. Kirkerådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola.
3. I ordning for Vigsling til Diakontjeneste tas følgende rubrikk inn etter siste ledd punkt 7: *Stolaen legges på den vigslede.*

Enstemmig vedtatt

KR 053/12   Liturgi for velsignelse av hus og hjem

Sammendrag

Liturgien for velsignelse av hus og hjem bygger i stor grad på en lignende nordsamisk liturgi som ble vedtatt av Samisk kirkeråd i 2007. Den nordsamiske liturgien har i norsk oversettelse også vært brukt av prester ved en rekke anledninger i mange deler av landet. Nemnd for gudstjenesteliv mente det var behov

for å utarbeide en tilsvarende liturgi som kan vedtas av Kirkemøtet og inngå i Gudstjenesteboken 2011. Kirkerådet sluttet seg til det.

Liturgien er utformet slik at den kan brukes når noen flytter inn i et nytt hjem og ønsker at presten eller en annen kirkelig medarbeider skal komme og be for hjemmet og velsigne det. Liturgien kan også brukes når noen opplever uro og utrygghet i huset, eller hendelser som det er vanskelig å forklare, og ber om kirkens hjelp.

Liturgien ble sendt på en bred høring, i henhold til regelverk for liturgisaker. Hovedspørsmålet i høringen var om det er ønskelig å vedta en slik liturgisk ordning sammen med en veiledning, eller om det er ønskelig kun å utarbeide en veiledning. De fleste høringsinstansene ønsker at det vedtas som en liturgi, og ikke kun som en veiledning.

Saken ble behandlet på nytt av Kirkerådet etter høringen, og ble med noen mindre endringer sendt Bispemøtet til læremessig vurdering. Bispemøtet (BM 38/12) har ingen læremessige innvendinger mot at ordningen får status som liturgi, heller ikke til innholdet i ordningen slik den foreligger.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar forslag til *Liturgi for velsignelse av hus og hjem*.
2. Kirkemøtet ber om at det utarbeides en veiledning til liturgien.

KR-053/12 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar forslag til *Liturgi for velsignelse av hus og hjem*.
2. Kirkemøtet ber om at det utarbeides en veiledning til liturgien.

Enstemmig vedtatt.

KR 054/12   Kyrkje 18 - 30

Samandrag

I 2009 handsama Kyrkjemøtet saka «Myndig tru – mangfaldige fellesskap. Kyrkje med aldersgruppa 18–30 år». Innhaldet i vedtaket frå Kyrkjemøtet 2009 utfordrar Den norske kyrkja på alle plan til å vidareutvikle og fornye arbeidet med aldersgruppa 18–30. I samband med dette bad Kyrkjemøtet om å få attende ei større strategisak med bakgrunn i eit breiare erfaringsmateriale frå bispedøme, organisasjonar og kyrkjelydar. Det vart oppmoda om at ressursdokumentet «Myndig tru – mangfaldige fellesskap» skulle vidareutviklast som ressurs til kyrkjelydar og organisasjonar. Det vart presisert at denne ressursen måtte ha ei form som kan inspirere til samtale og refleksjon i kyrkjelydane, slik at det kan utviklast lokale strategiar. Det vart også vedteke at satsinga på aldersgruppa skulle innarbeidast i visjonsdokumentet for Den norske kyrkja gjennom formuleringa: «*Aldersgruppa 18–30 skal erfare at kyrkja er relevant, livsnær og tilgjengeleg gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.*»

Kyrkjerådet har sett i gang ein prosess med å styrkje satsinga med fornying og vidareutvikling av Kyrkje 18–30 ved å arbeide strategisk med *involvering av ulike fagmiljø i kyrkja, kartlegging, innsamling og deling av erfaringar på nettstaden www.kirke18-30.no, og utvikling og utprøving av nye tiltak*. Målet med satsinga Kyrkje 18–30 er å styrkje medvit og kunnskap om korleis kyrkja kan vere livsnær, relevant og tilgjengeleg for unge vaksne.

Det er fleire særlege grunnar til at kyrkja bør fokusere og styrkje satsinga på aldersgruppa 18–30 år. Nokre av dei viktigaste er:

- Kyrkje 18–30 handlar om *breidda av alle døypte* i Den norske kyrkja – uavhengig av kor sterkt ein er engasjert i kyrkja. Aldersgruppa 18–30 år utgjer 1/6 av dei som høyrer til kyrkja. Kyrkja har eit ansvar for alle døypte samstundes som alle døypte er kyrkja og har eit felles ansvar for kyrkja.
- Kyrkje 18–30 handlar om at menneske i denne aldersgruppa *ikkje utgjer ei einsarta gruppe*. Dei er like forskjellige som andre menneske i andre generasjonar. I løpet av aldersspennet er det derimot eit kjenneteikn at ein kan vere i *ulike livsfasar* som uetablert, etablert utan barn og etablert med barn.
- Kyrkje 18–30 handlar om å sjå denne aldersgruppa i samband med all *verksemd, alle planar og reformer* i kyrkja. Det handlar om korleis satsing på trusopplæring, gudstenesteliv, diakoni, kultur, demokrati og berekraftig utvikling kan samspele med kvarandre slik at arbeidet også inkluderer unge vaksne. Saka er såleis eit bidrag til kyrkjelydsutvikling.
- Kyrkje 18–30 synleggjer at nokre av dei *temaa som aldersgruppa 18–30 er oppteken av*, som til dømes oppbrot og mobilitet, identitetsdanning og kriser, relasjonar og tilhøyrse i eit fellesskap, vener og familie, val og utdanning, engasjement for lokalsamfunnet, urett i verda osv., kan vere indikatorar på noko som angår heile kyrkja og utfordrar til korleis vere kyrkje i vår tid.
- Kyrkje 18–30 handlar i stor grad om å vere kyrkje i vår tid – for alle. I kartleggingane som er gjorde, har det kome fram at det handlar om *mangfald og kvalitet* tilpassa ulike aldersgrupper og fasar i livet, fellesskap som utrustar til at ein kan leve og vekse i trua, og kva som er moglege møteplassar mellom unge vaksne og kyrkja i ulike fasar i livet. Kyrkja må vere ein stad som gir unge vaksne hjelp til å binde saman tru og eiga livshistorie.
- Kyrkje 18–30 framhevar at *kasualia* er undervurdert som kyrkjeleg møteplass med unge vaksne. Dåpstalet i Den norske kyrkja har vore stabilt dei siste åra. I 2011 var om lag halvparten av dei 80 000 dåpsforeldra under tretti år. Kyrkjeleg brurevigsel har derimot hatt ein dramatisk nedgang dei siste åra, nedgangen var på 10 prosent siste året. I 2010 var det i alt 23 577 inngåtte ekteskap, av dei var 9 898 kyrkjelege brurevigslar. I 2011 var talet på inngåtte ekteskap 23 135, av dei var 9 067 kyrkjelege brurevigslar. Tala frå kyrkjeleg årsstatistikk syner at casualia som tilknytingspunkt med denne aldersgruppa er eit strategisk satsingsområde i kyrkja. Gjennom dei kyrkjelege handlingane er kyrkja ein arena for å møte menneske i viktige fasar i livet. Dei nye liturgiane oppmodar til involvering av aktørane i høve til desse handlingane. Gjennom vigselssamtalen og brurevigsel har kyrkja gode rammer for å forkynne om kjærleik og samliv, slik at det kan medverke til livstolking og livsmeistring.
- Kyrkje 18–30 handlar om at *unge vaksne er ressursar i kyrkja*. Denne aldersgruppa må ikkje objektiverast som ei målgruppe, men dei kan sjølv utfordrast på kva som er deira ynske og behov når det gjeld møteplassar og tiltak i kyrkja. Kyrkja treng at engasjerte unge vaksne er leiurar i kyrkja, men dei må ikkje berre få ansvar, dei må også få fellesskapsopplevingar og samhald der dei får vere deltakarar og ikkje berre bidragsytarar. Kyrkja er ein stad der ein både kan gi og ta imot.

Saka «Kyrkje 18–30» er i prosess på ulike nivå i kyrkja. Med at saka kjem attende til Kyrkjemøtet i 2013, ynskjer Kyrkjerådet å medverke til refleksjon, gi tilgang til ressursar og inspirasjon til handling om kva som er kyrkjens eigentlege oppdrag. Det har ikkje vore eit mål å kome med ei uttømmende liste med tiltak, men å lyfte fram moglegheiter, slik at det kan utviklast gode strategiar i kyrkjelydane, institusjonane og organisasjonane. Denne saka ber difor preg av å få fram erfaringar frå breidda av kyrkja, reflektere over utfordringar og peike på alternativ for handling. Om Kyrkje 18–30 vert ei vellukka satsing, vil vere avhengig av samspel mellom fleire forhold: initiativ og innsats frå enkeltpersonar, råd og utval, organisasjonar og institusjonar.

Framlegg til vedtak

Kyrkjerådet tilrår Kyrkjemøtet å gjere fylgjande vedtak:

1. Det er framleis behov for å vidareutvikle og fornye kyrkja med aldersgruppa 18 – 30 år. Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan om å leggje opp til ein samtale og prosess for å *utvikle eigne strategiar* som kan medverke til ei livsnær,

relevant og tilgjengeleg folkekyrkje for unge vaksne. Dette vil bidra til ei fornya folkekyrkje – for alle.

2. Saka har avdekt nokre særskilde område som er avgjerande for å vere kyrkje med denne aldersgruppa:
  - Dei kyrkjelege handlingane som dåpssamtalen/dåpsgudstenesta og vigselssamtalen/brurevigsel er sentrale møtestader med denne aldersgruppa og må styrkjast som ramme for livstolking og livsmeistring.
  - Forkynninga må vere relevant og tale sant om livet og om Gud.
  - Kyrkja sine fellesskap og møtestader må vere mangfaldige i uttrykksform, breidd og djupn.
  - Kyrkja må vere der folk er.
Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan til refleksjon og handling for å vidareutvikle og fornye kyrkja på desse områda. Antologien vil vere ein ressurs i dette arbeidet.
3. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet om å *trykkje opp og sende ut antologien* som ein ressurs til alle lokale og regionale ledd i kyrkja, organisasjonar, studentprestar, feltprestar, fagorganisasjonar og utdanningsinstitusjonar. Antologien kan nyttast i råd og utval, i utdanningssamanheng og som innspel til fagleg utviklingsarbeid.
4. Kyrkjemøtet erkjenner at det er mange pågåande satsingsområder i Den norske kyrkja. Kyrkjemøtet oppmodar difor sokneråda om å konkretisere på kva måte unge vaksne i kyrkjelyden sine behov og ressursar kan *inkluderast i kyrkjelyden si verksemd og alle planar* for kyrkjelyden. Kyrkjemøtet oppmodar kyrkjelydane om å kartlegge kva for ressursar dei har i lokalmiljøet, kva dei kan vidareutvikle og om det er behov for å skape nokre nye møtestader. Dette gjeld òg *samisk kyrkjeliv*.
5. Kyrkjemøtet meiner at *nettstaden www.kyrkje18-30.no* er ein viktig kommunikasjonskanal for deling av ressursar, artiklar og drøfting. Kyrkjemøtet ber om at nettstaden vert vidareutvikla som ein arena for inspirasjon og erfaringsdeling.
6. Sjølv om det allereie er sett i gang prosessar som har medverka til at det er teke strategiske grep, er det framleis behov for vidare fagutvikling innan Kyrkje 18–30. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet, i samarbeid med andre fagmiljø, om å *utvikle fleire pilotprosjekt* med ressursar for ulike typar av tiltak. Det gjeld til dømes tiltak innan kyrkjelege handlingar, breiddetiltak på merkedagar, kommunikasjonsformer og temaopplegg.
7. Det er naturleg at ein vidare i fagutviklinga tek i bruk dei arenaene som allereie er i kyrkja, til dømes strukturane i bispedøma, fagmiljø, institusjonar, kristne ungdomsorganisasjonar og misjonsorganisasjonar. Kyrkjemøtet oppmodar breidda av kyrkjelydar, frivillige, organisasjonar og institusjonar om å *involvere*

kvarandre og samarbeide for å medverke til vidare utvikling av tiltak og møtestader.

8. Kyrkjemøtet ber *utdanningsinstitusjonar* som særleg utdannar til kyrkjeleg teneste og *fagforeiningar og interesseorganisasjonar* om at dei temaa som er tekne opp i saka får prege innhaldet i grunn-, vidare- og etterutdanningstilbod.

Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan om å *rekruttere* unge vaksne til kyrkjeleg teneste.

KR-054/12 Vedtak:

Kyrkjerådet tilrår Kyrkjemøtet å gjere fylgjande vedtak:

1. Det er framleis behov for å vidareutvikle og fornye kyrkja med aldersgruppa 18 – 30 år. Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan om å leggje opp til ein samtale og prosess for å *utvikle eigne strategiar* som kan medverke til ei livsnær, relevant og tilgjengeleg folkekyrkje for unge vaksne. Dette vil bidra til ei fornya folkekyrkje – for alle.
2. Saka har avdekt nokre særskilde område som er avgjerande for å vere kyrkje med denne aldersgruppa:
  - Dei kyrkjelege handlingane som dåpssamtalen/dåpsgudstenesta og vigselssamtalen/brurevigsel er sentrale møtestader med denne aldersgruppa og må styrkjast som ramme for livstolking og livsmeistring.
  - Forkynninga må vere relevant og tale sant om livet og om Gud.
  - Kyrkja sine fellesskap og møtestader må vere mangfaldige i uttrykksform, breidd og djupn.
  - Kyrkja må vere der folk er.Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan til refleksjon og handling for å vidareutvikle og fornye kyrkja på desse områda. Antologien vil vere ein ressurs i dette arbeidet.
3. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet om å *trykkje opp og sende ut antologien* som ein ressurs til alle lokale og regionale ledd i kyrkja, organisasjonar, studentprestar, feltprestar, fagorganisasjonar og utdanningsinstitusjonar. Antologien kan nyttast i råd og utval, i utdanningssamanheng og som innspel til fagleg utviklingsarbeid.
4. Kyrkjemøtet erkjenner at det er mange pågåande satsingsområder i Den norske kyrkja. Kyrkjemøtet oppmodar difor sokneråda om å konkretisere på kva måte unge vaksne i kyrkjelyden sine behov og ressursar kan *inkluderast i kyrkjelyden si verksemd og alle planar* for kyrkjelyden. Kyrkjemøtet oppmodar kyrkjelydane om å kartleggje kva for ressursar dei har i lokalmiljøet, kva dei kan vidareutvikle og om det er behov for å skape nokre nye møtestader. Dette gjeld òg *samisk kyrkjeliv*.

5. Kyrkjemøtet meiner at *nettstaden* www.kyrkje18-30.no er ein viktig kommunikasjonskanal for deling av ressursar, artiklar og drøfting. Kyrkjemøtet ber om at nettstaden vert vidareutvikla som ein arena for inspirasjon og erfaringsdeling.
6. Sjølv om det allereie er sett i gang prosessar som har medverka til at det er teke strategiske grep, er det framleis behov for vidare fagutvikling innan Kyrkje 18–30. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet, i samarbeid med andre fagmiljø, om å *utvikle fleire pilotprosjekt* med ressursar for ulike typar av tiltak. Det gjeld til dømes tiltak innan kyrkjelege handlingar, breiddetiltak på merkedagar, kommunikasjonsformer og temaopplegg.
7. Det er naturleg at ein vidare i fagutviklinga tek i bruk dei arenaene som allereie er i kyrkja, til dømes strukturane i bispedøma, fagmiljø, institusjonar, kristne ungdomsorganisasjonar og misjonsorganisasjonar. Kyrkjemøtet oppmodar breidda av kyrkjelydar, frivillige, organisasjonar og institusjonar om å *involvere kvarandre og samarbeide* for å medverke til vidare utvikling av tiltak og møtestader.
8. Kyrkjemøtet ber *utdanningsinstitusjonar* som særleg utdannar til kyrkjeleg teneste og *fagforeiningar og interesseorganisasjonar* om at dei temaa som er tekne opp i saka får prege innhaldet i grunn-, vidare- og etterutdanningstilbod.
9. Kyrkjemøtet oppmodar kyrkja på alle plan om å *rekruttere* unge vaksne til kyrkjeleg teneste.

Samrøystes vedteke.

KR 055/12   Særskilte prekenteckster 2014 - 2015

Sammendrag

Saken er tidligere behandlet i Kirkerådet i mai (KR 23/12) og september (KR 43/12), og har vært til høring i Bispemøtet, som gjorde følgende vedtak (BM 38/12):

Bispemøtet har fått oversendt fra Kirkerådet forslag om særskilte prekenteckster for 2014-2015 for læremessig uttalelse.

Bispemøtet drøftet særlig i hvilken grad det er behov for særskilte prekenteckster etter at vi nå har fått tre tekstrekke og variasjonen med det er blitt større.

Bispemøtet slutter seg til forslaget fra Kirkerådet om særskilte prekenteckster for 2014-2015.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar følgende særskilte prekenteckster for kirkeåret 2014-2015:

2.s.i adventstiden:	1 Kor 15,50-57
3.s.i fastetiden	Ef 6,10-18

- 4.s.i påsketiden: Jes 43,16-21
2.s.i treenighetstiden: Sal 67,2-6
Vingårdssøndag: 1 Kor 3,4-11
24.s.i treenighetstiden: Kol 1, 24-29

Det ble under samtalen forutsatt at ordningen med særskilte prekentekster blir utredet.

KR-055/12 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar følgende særskilte prekentekster for kirkeåret 2014-2015:

- 2.s.i adventstiden: 1 Kor 15,50-57
3.s.i fastetiden Ef 6,10-18
4.s.i påsketiden: Jes 43,16-21
2.s.i treenighetstiden: Sal 67,2-6
Vingårdssøndag: 1 Kor 3,4-11
24.s.i treenighetstiden: Kol 1, 24-29

2. Kirkerådet ber om at behovet for særskilte prekentekster vurderes og fremmes som sak for Kirkerådet.

KR 056/12 Tilsetting av biskop i Agder og Telemark bispedømme

---

Sammendrag

Biskop Olav Skjevesland i Agder og Telemark fikk avskjed i nåde fra departementet fra 31.5.2012. Med hjemmel i kl § 25 har Kirkerådet fått myndighet til å tilsette biskoper ved at det i 4.ledd heter at *Kirkerådet tilsetter biskoper etter forskrift om framgangsmåten fastsatt av Kirkemøtet*. Kirkemøtet vedtok i sak 10/12 Regler om nominasjon mv. ved tilsetting av biskop.

Forslag til vedtak

Kirkerådet tilsetter xxxx som biskop i Agder og Telemark bispedømme.

Etter den kirkelige avstemning forelå det tre aktuelle kandidater til bispeembetet i Agder og Telemark:

Ludvig Bjerkreim, Anne May Grasaas og Stein Reinertsen.

En skriftlig avstemning gav følgende resultat:

Anne-May Grasaas	5 stemmer
Stein Reinertsen	10 stemmer

KR-056/12 Vedtak:

Kirkerådet tilsetter Stein Reinertsen som biskop i Agder og Telemark bispedømme.

KR 057/12 Videre organisering av Liturgisk senter

Sammendrag

Liturgisk senter (heretter forkortet LIS) ble opprettet av FAD i 1996. Liturgisk senter er et ressurs- og kompetansesenter for Den norske kirke innen liturgikk, hymnologi og kirkemusikk. Senteret skal være et

miljø for gudstjenestefeiring og spiritualitet. Dette søkes virkeliggjort i kontakt med aktuelle helhetskirkelige samarbeidspartnere og på bispedømmeplan. Liturgisk senter skal ivareta helhetskirkelige oppgaver som følger av Kirkemøtets myndighet til å fastsette liturgier til bruk i Den norske kirke. Liturgisk senter var i perioden 1996-2003 administrativt knyttet til Nidaros bispedømmeråd. Etter en lengre drøfting om senterets plassering ble LIS flyttet til Kirkerådet i 2004. I dag er LIS en seksjon i avdeling for menighetsutvikling.

Det blir nå ledighet i stillingen som studierektor ved LIS. Senteret har selv reist viktige spørsmål knyttet til hvordan senteret skal fungere og videreføres. Stillingen som studierektor stilles i bero fram til disse problemstillingene er mer avklarte.

Senteret har dette året hatt et «mellomår». Studierektor meldte for ett år siden at hun ikke kunne stå inne for hvordan liturgisk senter fungerte. Det ble gjort en avtale med studierektor om et særskilt oppdrag for 2012. Studierektor har dette året arbeidet med forskning på kirkens arbeid etter 22.juli 2011. Dette har fungert svært godt. Det ble i slutten av august klart at studierektor avslutter sitt arbeidsforhold til Kirkerådet 31.desember.

Det har vært ført samtaler med de ansatte og Referansegruppa for LIS har arbeidet med vei videre for senteret. Det har vært en målsetting å få avklart dette i løpet av 2012.

Dagens bemanning:

Kari Veiteberg, studierektor – hatt spesialoppdrag i 2012, og avslutter sin tjeneste i Kirkerådet 31.12.2012.

David Scott Hamnes, seniorrådgiver – halv stilling i kirkemusikk/hymnologi

Anne-Jorunn Midtkil, førstekonsulent – halv stilling, administrasjon/PR/Bibliotek

Det føres samtaler med kirkelige organer i Nidaros og med de ansatte.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar å legge ned Liturgisk senter med virkning fra 1.januar 2013
2. Kirkerådet ber om at det viktige fag- og utviklingsarbeid innen liturgikk, kirkemusikk og hymnologi, som har foregått ved Liturgisk senter, blir videreført av Kirkerådet.
3. Mikkelsmess-konferansen skal også i fortsettelsen avholdes årlig i Erkebispegården i Trondheim og videreutvikles som en hovedkonferanse innen fagfeltene liturgikk, hymnologi og kirkemusikk. Kontakt og samarbeid for øvrig med det liturgiske utviklingsarbeidet som skjer i Nidarosdomen videreføres.

Erling Birkedal fremmet forslag om en tilføyelse i punkt 3:

... i kontakt og samarbeid med relevante fagmiljøer. Administrasjonen gav sin tilslutning til forslaget.

KR-057/12 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar å legge ned Liturgisk senter med virkning fra 1.januar 2013
2. Kirkerådet ber om at det viktige fag- og utviklingsarbeid innen liturgikk, kirkemusikk og hymnologi, som har foregått ved Liturgisk senter, blir videreført av Kirkerådet i kontakt og samarbeid med relevante fagmiljøer.
3. Kirkerådet er ansvarlig for at Mikkelsmess-konferansen også i fremtiden arrangeres i Erkebispegården i Trondheim, og videreutvikles som en hovedkonferanse innen fagfeltene liturgikk, hymnologi og kirkemusikk. Kontakt og samarbeid for øvrig med det liturgiske utviklingsarbeidet som skjer i Nidarosdomen videreføres.

Enstemmig vedtatt.

Sammendrag

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) ble oppnevnt i september 2008 for en 4-års periode. På grunn av forhold knyttet til innspurten av gudstjenestereformen, kom nemnda ikke i arbeid før høsten 2009. Med bakgrunn i den korte funksjonsperioden, og hensynet til å få ferdigstilt noe av det igangsatte arbeidet foreslås det at virkeperioden forlenges med ett år.

Forslag til vedtak

Funksjonstiden til Nemnd for gudstjenesteliv forlenges ut 2013.

KR-058/12 Vedtak:

Funksjonstiden til Nemnd for gudstjenesteliv forlenges ut 2013.

Enstemmig vedtatt.

Sammendrag

2013 blir et viktig økumenisk år ettersom både Kirkenes verdensråd (KV) og Konferansen av europeiske kirker (KEK) holder generalforsamling. KVs 10. generalforsamling finner sted i Busan, Sør-Korea, 30. oktober-8. november, og KEKs generalforsamling arrangeres i Budapest 3.-8. juli. Den norske kirke vil sende delegasjoner til begge disse. Kirkemøtet vil gjennom denne saken får en orientering om disse møtene og mulighet til å gi føringer til de norske delegasjonene.

Den norske kirke var aktivt med på etableringen av KV i 1948 og KEK i 1959. Representanter for Den norske kirke har hatt og har sentrale lederverv i de internasjonale økumeniske organisasjonene, og vår kirke blir sett på som en solid bidragsyter til det globale økumeniske fellesskapet. KV og KEK har, sammen med andre internasjonale økumeniske organisasjoner og søsterkirker, vært med på å berike og forme norsk kirkeliv gjennom hele etterkrigstiden. Impulser fra liturgier, salmer og andre kulturuttrykk fra den verdensvide kirke finnes i dag i nær sagt i hver norsk lokalmenighet. Forståelsen av misjon og diakoni i Den norske kirke er utviklet i nært samspill med søsterkirker og de økumeniske organisasjonene. Ikke minst vår forståelse av hva som konstituerer kirken, hva som er dens oppdrag og hvorledes den organiseres og ledes, er blitt utformet i et økumenisk samspill. Vi finner internasjonale og økumeniske impulser i alle de reformer som Kirkemøtet har vedtatt de senere år. Den norske kirke ville i dag sett annerledes ut om vi ikke hadde blitt utfordret og ikke hadde høstet fruktene av det økumeniske fellesskapet. Når vi nå skal utforme en ny kirkeordning, er det både fruktbart og nødvendig å dra veksler på andre kirkers erfaringer. Den norske kirkes visjon som en "bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke" kan bare realiseres om vi knytter vår identitet til det verdensvide fellesskapet i Guds kirke.

Kirkemøtet ba i KM-sak 12/11 «Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i økumenisk kontekst» om at det utarbeides en handlingsplan for økumenikk.¹ I følge komitéinnstillingen til den saken er det av «stor betydning at Den norske kirke ser seg selv som en del av et større fellesskap av kirker som står sammen om evangeliet og kirkens tjeneste, og tar på alvor forpliktelsen i dette fellesskapet». LVF har etter sin forrige generalforsamling i Stuttgart i 2010 vedtatt en ny strategi for årene fram mot 2017. Denne sammen med vedtakene fra generalforsamlingene til KV og KEK i 2013 vil gi oss et godt utgangspunkt for å utarbeide en handlingsplan for økumenikk i Den norske kirke.

De økumeniske generalforsamlingene har vist seg å ha stor kirkehistorisk betydning, ettersom de har vært tydelige kristne vitnesbyrd i sin tid og samfunnsmessige kontekst. Noen ganger har møtene fattet kontroversielle beslutninger – men som i ettertid ofte har fått bred oppslutning. Generalforsamlingene har

staket ut veien videre for kirkens oppdrag og vitnesbyrd om Jesus Kristus. Derfor er Den norske kirkes medvirkning på disse møtene av avgjørende betydning - også for vår egen kirkes utvikling.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak

1. Kirkemøtet ser Konferansen av europeiske kirker (KEK) som det mest sentrale organ for økumeniske samarbeidet i Europa og vil derfor understreke viktigheten av at generalforsamlingen i 2013 vedtar en ny organisasjonsmodell som gjør KEK i stand til å møte de aktuelle utfordringene og videreføre sitt arbeid i Europa.
2. Kirkemøtet vil understreke Den norske kirkes forpliktende medlemskap i KEK.
3. Kirkemøtet ber delegasjonen fra Den norske kirke til generalforsamlingen til KEK i 2013 vektlegge følgende:
4. Kirkemøtet ser Kirkens verdensråd (KV) som det mest sentrale organ for globalt økumenisk samarbeidet og vil derfor understreke viktigheten av at generalforsamlingen i 2013 vedtar en ny organisasjonsmodell som gjør KV i stand til å møte aktuelle utfordringene og videreføre sitt arbeid.
5. Kirkemøtet vil understreke Den norske kirkes forpliktende medlemskap i KV.
6. Kirkemøtet ber delegasjonen fra Den norske kirke til generalforsamlingen til KV i 2013 vektlegge følgende:

På bakgrunn av Mellomkirkelig råds vedtak drøftet Kirkerådet om saken skal fremmes for Kirkemøtet som orienteringssak eller som ordinær sak med komitebehandling. Rådet legger som en føring at de økumeniske dokumenter som skal legges frem for Kirkemøtet blir oversatt til norsk.

KR-059/12 Vedtak:

Administrasjonen trakk sitt forslag til fordel for det omredigerte forslag. Saken sendes tilbake til administrasjonen som i samarbeid med MKR forbereder saken for behandling i KR i januar for så å fremmes for KM.

Enstemmig vedtatt

KR 060/12   Statsbudsjettet 2014 - Satsingsområder for Den norske kirke

---

Sammendrag

Kirkerådet skal i innen 6. januar 2013 melde inn behov for store satsinger på statsbudsjettet for 2014. Når Kirkerådet tidligere har behandlet budsjettforslag har prioriteringene vært fordelt på to ulike saker, satsingsområder for Den norske kirke og prioriteringer for Kirkerådet. Når administrasjonen har arbeidet med saken for budsjettåret 2014 er vi kommet fram til at vi ønsker å fremme budsjettsaken i et felles dokument.

Målet med dokumentet er å peke på mange viktige utviklingsbehov i Den norske kirke. Disse kan ikke realiseres uten at de økonomiske rammebetingelsene bedres.

Stortinget har vedtatt to store reformer som betyr mye for kirken og kirkens forhold til staten og medlemmene.

Trosopplæringsreformen ble vedtatt i 2003 og skulle gjennomføres i løpet av en tidsperiode på fem til ti år. Målet med reformen er at alle dømte barn skal tilbys trosopplæring i sin lokale menighet. Opptrappingsplanen som fulgte vedtaket om trosopplæringsreformen innebar at man i 2013 skulle nå en årlig finansiering på 250 millioner kroner (2003-kroner). Finansieringen i 2013 er på 234,2 millioner 2013-kroner.

Kirkeforliket ble vedtatt i april 2008 og endret relasjonen mellom stat og kirke. Kirkeforliket førte til endringer i Grunnloven i mai 2012 og berører dermed grunnleggende demokratiske forhold i samfunnet. Med kirkens 3,8 millioner medlemmer har endringene konsekvenser for et høyere antall mennesker enn de fleste andre reformer. Bortsett fra midler til å gjennomføre kirkevalg i 2009 og 2011, har det ikke fulgt midler til å gjennomføre endringene og omstillingene som må følge av vedtaket.

Den nye § 16 i Grunnloven forutsetter at Den norske kirke skal videreføres som Norges folkekirke og som sådan understøttes av det offentlige. Hvis kirken skal kunne imøtekomme samfunnets forventninger om å være kirke for folk over hele landet, trengs tilstrekkelig og kompetent kirkelig betjening. I inneværende Stortingsperiode er det bare

bevilget 5 millioner kroner til nye prestestillinger og ingen midler til nye diakonstillinger, noe som ikke på langt nær imøtekommer behovene.

Den svake eller manglende finansielle oppfølgingen av Stortingets reformer synes å være i strid med flere punkter i regjeringens Soria-Moria II erklæring. På side 74, kapittel 18 om Kirke-, religions- og livssynspolitikk, står det:

”Vi vil legge til rette for at Den norske kirke fortsatt kan være en åpen og inkluderende folkekirke med plass for ulike religiøse behov og ulike teologiske retninger, og med bred forankring blant medlemmene. Regjeringen vil følge opp kirkeforliket av 10. april 2008, inkludert demokratireformen.

Regjeringen vil:

- følge opp kirkeforliket
- sammen med kirkens organer gjennomgå og forbedre valgordningen for Kirkevalget og medlemsregisteret
- videreføre trosopplæringsreformen
- øke tallet på preste- og diakonstillinger
- legge til rette for flere kvinnelige sokneprester, proster og biskoper”

Prester og diakoner

Hovedmålet med bevilgningene til prestatjenesten er at alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest. Bispedømmene ønsker å bedre betjeningen mange steder. Det fremmes derfor også i dette budsjettforslaget oppretting av nye prestestillinger.

Diakoner og prester utøver et mangfoldig og viktig arbeid i lokalsamfunnet. Dette er viktig for at Den norske kirke fortsatt skal være en levende folkekirke. Derfor er det også behov for en økning av antall diakoner.

Kirkerådet fremmer følgende forslag til store satsinger i statsbudsjettet for 2014 i prioritert rekkefølge:

1. Trosopplæringsreformen opptrapping - økning på 115,8 mill. kr.
2. Fornyelser og omstillinger i Den norske kirke - økning på 55,2 mill. kr.
3. Økt bemanning - øke tallet på preste- og diakonstillinger - økning på 25 mill. kr.
4. Samisk kirkeliv – oppfølging av samisk strategiplan – økning på 4,05 mill. kr.
5. Kirkeordning – og framtidig organisering, oppfølging av kirkeforliket - 30,9 mill. kr.
6. Menighetsutvikling – økning på 6,1 mill. kr.
7. Grunnsløvjubileum 2014 - 1,5 mill. kr.
8. Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond - økning på 14,5 mill. kr.

Den norske kirke satsingsområder fremmes med henvisning til regjeringens Soria-Moria II erklæring.

Kirkerådet bes vurdere hva vi skal prioritere av våre behov for departementet og hvordan disse skal presenteres.

Nærmere begrunnelse for disse prioriteringene er gitt i saksorientering nedenfor.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar følgende prioriteringer for store satsinger i statsbudsjettet for 2014 i prioritert rekkefølge:

1. Trosopplæringsreformen opptrapping - økning på 115,8 mill. kr.
2. Fornyelser og omstillinger i Den norske kirke - økning på 55,2 mill. kr.
3. Økt bemanning - øke tallet på preste- og diakonstillinger - økning på 25 mill. kr.
4. Samisk kirkeliv- oppfølging av samisk strategiplan - 4,05 mill. kr.
5. Kirkeordning - og framtidig organisering, oppfølging av kirkeforliket - 30,9 mill. kr.
6. Menighetsutvikling - 6,1 mill. kr.
7. Grunnlovsjubileum 2014 - 1,5 mill. kr.
8. Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond - økning på 14,5 mill. kr.

Følgende forslag ble fremmet i løpet av debatten:

Dag Jostein Fjærvoll: Pkt 8 om OVF skilles ut som eget punkt, formålene fordeles på hv store investeringer/mindre investeringer.

Ingrunn Jule: SKR prioriteres høyer opp

Sigurd Skollevoll: Nr 2 rykker ned til etter samisk kirkeliv Stryk 2.1(samfunnskontakt) og 5.2.5

Følgende samredigerte forslag ble fremmet av en arbeidsgruppe:

Etter Stortingets Grunnlovsvedtak/kirkelovsvedtak i mai, vedtar Kirkerådet følgende prioriteringer:

STØRRE INVESTERINGER/ SATSINGSOMRÅDER

1. Opptrappingsplan trosopplæring – *sluttfinansiering* – økning på 115,8 mill. kr.
2. Fornyelser og omstillinger i Den norske kirke – økning på 55,2 mill. kr.
3. Økt bemanning – øke tallet på preste- og diakonstillinger – økning på 25 mill. kr.
4. Kirkeordning og fremtidig organisering, oppfølging av kirkeforliket – 30,9 mill.kr.

MINDRE INVESTERINGER/ SATSINGSOMRÅDER

1. Oppfølging av strategiplan for samisk kirkeliv – 4,05 mill. kr.
2. Menighetsutvikling – 6,1 mill. kr.
3. Grunnlovsjubileum – 1,5 mill. kr.

OVF (Opplysningsvesenets fond)

Kirkens/Kirkerådets tilskudd fra OVF økes med 14,5 mill.kr.

Administrasjonen trakk sitt forslag til fordel for det omredigert forslag.

KR-060/12 Vedtak:

Etter Stortingets Grunnlovsvedtak/kirkelovsvedtak i mai, vedtar Kirkerådet følgende prioriteringer:

STØRRE INVESTERINGER/ SATSINGSOMRÅDER

1. Opptrappingsplan trosopplæring – *sluttfinansiering* – økning på 115,8 mill. kr.
2. Fornyelser og omstillinger i Den norske kirke – økning på 55,2 mill. kr.
3. Økt bemanning – øke tallet på preste- og diakonstillinger – økning på 25 mill. kr.
4. Kirkeordning og fremtidig organisering, oppfølging av kirkeforliket – 30,9 mill.kr.

MINDRE INVESTERINGER/ SATSINGSOMRÅDER

1. Oppfølging av strategiplan for samisk kirkeliv – 4,05 mill. kr.
2. Menighetsutvikling – 6,1 mill. kr.
3. Grunnlovsjubileum – 1,5 mill. kr.

OVF (Opplysningsvesenets fond)

Kirkens/Kirkerådets tilskudd fra OVF økes med 14,5 mill.kr.

Enstemmig vedtatt

KR 061/12   Den norske kirkes beredskapsarbeid

Sammendrag

Den norske kirke har en organisert beredskap med tanke på katastrofer og større ulykker. Arbeidet i forbindelse med en større hendelse skjer i tett samvirke med blant annet politi og helsevesen. Planverket har gjennomgått en grundig revisjon hvor det er tatt hensyn til endringer hos de samarbeidende parter og innad i kirken, samt erfaringene etter 22.07.11.

Det gjenstår noe arbeid i forbindelse med lokalmenighetens planverk og justering av retningslinjene for sentralkirkelig handling. Det vil også bli arbeidet med utvidet opplegg for kurs og øvelser. Det trenges en enkel risiko- og sårbarhetsanalyse for situasjoner der den sentralkirkelige ledelse eller store deler av den kirkelige organisasjonen blir rammet av en hendelse. Handlingsplan ved en slik hendelse må utarbeides.

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar saken til orientering.

KR-061/12 Vedtak:

Kirkerådet tar saken til orientering.

KR 062/12   Evaluering av Sørsamisk menighet

Sammendrag

Samisk menighet i sørsamisk område (Saemien åålmege) ble etablert av det daværende Kultur- og kirke departementet som en 4-årig forsøksordning fra 1. januar 2009 til 31. desember 2012. Departementet ba om at Samisk kirkeråd evaluerer forsøket i samarbeid med Nidaros bispedømmeråd ved forsøksperiodens slutt.

I sak SKR 16/12 Samisk menighet i sørsamisk område – Evaluering av forsøk sluttet Samisk kirkeråd seg til Nidaros bispedømmeråds evaluering av ordningen og uttrykte at det er viktig at menigheten nå gjøres til en permanent ordning. Samisk kirkeråds evaluering er oversendt departementet i brev av 24.09. d.å.

I brev av 04.10. d.å. til Kirkerådet ber Fornyings-, administrasjons og kirkedepartementet om en bredere vurdering av en eventuell permanentisering av kategorialmenigheten i sørsamisk område, og departementet forlenger samtidig forsøket med ett år i påvente av dette.

Dette legges i dette saksdokumentet til grunn at departementet nå etterspør vurderinger av problemstillinger som ikke var synliggjort og drøftet i sak SKR 16/12. I lys av dette drøftes to hovedproblemstillinger. For det første drøftes grunnlaget for, og konsekvensene av, å opprette denne kategorialmenigheten på minoritetspolitisk grunnlag. For det andre gir saksdokumentet en vurdering og prioritering av stillings- og ressursbehovene i *Saemien åålmege* og sørsamisk kirkeliv i lys av føringene i *Strategiplan for samisk kirkeliv*.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet viser til Samisk kirkeråds evaluering av Samisk menighet i sørsamisk område i sak SKR 16/12 hvor det anbefales at Saemien åålmege / samisk menighet i sørsamisk område gjøres til en fast ordning. Kirkerådet gir sin tilslutning til denne anbefalingen og tar til etterretning at Fornyings-, administrasjons og kirkedepartementet har forlenget prøveordningen til 31.12.2013 i påvente av en bredere begrunnelse av en slik permanentisering.
2. Kirkerådet begrunner sin anbefaling av en permanentisering av en egen sørsamisk kategorialmenighet med følgende:
  - Samene er urfolk i Norge med særlige rettigheter i henhold til Grunnloven og folkeretten. Samer som urfolk må gis reell mulighet til å delta i kirkens nasjonale fellesskap ut fra sin egenart.
  - Sørsamenes minoritetssituasjon, kombinert med spredt bosetting over et stort bosettingsområde, krever særlige tiltak med hensyn til å skape arenaer for styrking og videreutvikling av sørsamisk kirkeliv.
  - Sørsamisk språk er et alvorlig truet språk, samtidig som myndighetene har som uttalt målsetting at språket skal ha en trygg framtid i Norge. Sørsamene har en rett på kirkelig betjening på sitt eget språk i henhold til samelovens språkregler.

Det vises for øvrig til saksdokumentets utdyping av disse momentene.

3. Kirkerådet vil peke på at en permanentisering av en sørsamisk kategorialmenighet har en særskilt begrunnelse i samenes status som urfolk. Med denne særskilte begrunnelse vil det ikke skape presedens ved eventuelle andre forslag om opprettelse av kategorialmenigheter.
4. Departementet mener spørsmålet om å styrke stillingen som daglig leder i menigheten "må settes i en tydeligere sammenheng med andre tiltak og satsningsforslag innenfor samisk kirkeliv, i tråd med *Strategiplan for samisk kirkeliv*. Departementet viser særlig til strategiplanens (handlingsplanens) prioritering av samiske språkmedarbeiderstillinger."

Kirkerådet understreker de økte ressursbehovene til Samisk menighet i sørsamisk område, slik disse er påpekt i *Strategiplan for samisk kirkeliv*. Kirkerådet mener at ivaretagelse av sørsamisk språk må gis absolutt prioritet i opptrappingen av ressurser til menigheten. Skal sørsamisk overleve som bruksspråk både generelt, og i kirkelig sammenheng, må tiltak settes inn nå.

Kirkerådet forutsetter at stillingen som språkmedarbeider kommer på plass i statsbudsjettet 2013. Det er samtidig et reelt behov for å styrke driften av Saemien åålmege ved å økes stillingen som daglig leder fra 50 til 100 %.

KR-062/12 Vedtak:

1. Kirkerådet viser til Samisk kirkeråds evaluering av Samisk menighet i sørsamisk område i sak SKR 16/12 hvor det anbefales at Saemien åålmege / samisk menighet i sørsamisk område gjøres til en fast ordning. Kirkerådet gir sin tilslutning til denne anbefalingen og tar til etterretning at Fornyings-, administrasjons og kirkedepartementet har forlenget prøveordningen til 31.12.2013 i påvente av en bredere begrunnelse av en slik permanentisering.
2. Kirkerådet begrunner sin anbefaling av en permanentisering av en egen sørsamisk kategorialmenighet med følgende:
  - Samene er urfolk i Norge med særlige rettigheter i henhold til Grunnloven og folkeretten. Samer som urfolk må gis reell mulighet til å delta i kirkens nasjonale fellesskap ut fra sin egenart.
  - Sørsamenes minoritetssituasjon, kombinert med spredt bosetting over et stort bosettingsområde, krever særlige tiltak med hensyn til å skape arenaer for styrking og videreutvikling av sørsamisk kirkeliv.
  - Sørsamisk språk er et alvorlig truet språk, samtidig som myndighetene har som uttalt målsetting at språket skal ha en trygg framtid i Norge. Sørsamene har en rett på kirkelig betjening på sitt eget språk i henhold til samelovens språkregler.

Det vises for øvrig til saksdokumentets utdyping av disse momentene.
3. Kirkerådet vil peke på at en permanentisering av en sørsamisk kategorialmenighet har en særskilt begrunnelse i samenes status som urfolk. Med denne særskilte begrunnelse vil det ikke skape presedens ved eventuelle andre forslag om opprettelse av kategorialmenigheter.
4. Departementet mener spørsmålet om å styrke stillingen som daglig leder i menigheten "må settes i en tydeligere sammenheng med andre tiltak og satsningsforslag innenfor samisk kirkeliv, i tråd med *Strategiplan for samisk kirkeliv*. Departementet viser særlig til strategiplanens (handlingsplanens) prioritering av samiske språkmedarbeiderstillinger."

Kirkerådet understreker de økte ressursbehovene til Samisk menighet i sørsamisk område, slik disse er påpekt i *Strategiplan for samisk kirkeliv*. Kirkerådet mener at ivaretagelse av sørsamisk språk må gis absolutt prioritet i opptrappingen av ressurser til menigheten. Skal sørsamisk overleve som bruksspråk både generelt, og i kirkelig sammenheng, må tiltak settes inn nå. Kirkerådet forutsetter at stillingen som språkmedarbeider kommer på plass i statsbudsjettet 2013. Det er samtidig et reelt behov for å styrke driften av Saemien åålmege ved å økes stillingen som daglig leder fra 50 til 100 %.

Enstemmig vedtatt

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet oppnevner for perioden 1.1.2013 – 31.12.2016.

Medlemmer:

Kristin Gunleiksrud

Nils-Tore Andersen

Varamedlem

Sven Erik Ottersen

KR-063/12 Vedtak:

1. Kirkerådet oppnevner for perioden 1.1.2013 – 31.12.2016.

Medlemmer:

Kristin Gunleiksrud

Nils-Tore Andersen

Varamedlem

Sven Erik Ottersen

Enstemmig vedtatt

Sammendrag

Kirkerådet oppnevnte i sitt møte i mai delegater fra Den norske kirke til KEKs generalforsamling i 2013. I ettertid har det vist seg at en av delegatene ikke har anledning til å delta på generalforsamlingen, og det er derfor behov for en nyoppnevning.

Det foreslås at Lemma Desta oppnevnes som delegat til KEKs generalforsamling i 2013. Lemma Desta er ordinert luthersk prest fra Etiopia (Mekane Yesus-kirken) og jobber som prosjektleder i Flerkulturelt Kirkelig Nettverk i Norges Kristne Råd.

Kirkerådet bes om å drøfte det prinsipielle ved Mellomkirkelig råds forslag som vil innebære at en av Den norske kirkes delegater ikke er medlem av Dnk.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet oppnevner xxx som delegat til KEKs generalforsamling i 2013, i stedet for Eva Frydenborg.
2. Kirkerådet oppnevner Elise Sandnes som leder for delegasjonen.

Administrasjonen la frem nytt forslag til vedtak:

1. Kirkerådet sender saken tilbake til Mellomkirkelig råd. Rådet bes om å fremme forslag på en kandidat som er medlem av Den norske kirke.
2. Kirkerådet behandler oppnevningssaken på nytt i sitt møte 31.januar 2013.

3. Kirkerådet oppnevner Elise Sandnes som leder for delegasjonen.

Ingrun Jule fremmet følgende forslag punkt 1: Kirkerådet oppnevner Lema Desta som delegat til KEKs generalforsamling i 2013, i stedet for Eva Frydenborg.
Forslaget falt mot 4 stemmer

KR-064/12 Vedtak:

1. Kirkerådet sender saken tilbake til Mellomkirkelig råd. Rådet bes om å fremme forslag på en kandidat som er medlem av Den norske kirke.
2. Kirkerådet behandler oppnevningssaken på nytt i sitt møte 31.januar 2013.
3. Kirkerådet oppnevner Elise Sandnes som leder for delegasjonen.

Enstemmig vedtatt

**KR 065/12   Oppnevning av medlemmer til styret i Norges
Kristne Råd 2013-2015**

Forslag til vedtak

Kirkerådet oppnevner følgende personer til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2013 til og med Rådsmøtet 2015:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Preses

Petter Normann Dille

Vara:

Ass. generalsekretær

Visepreses

Per Kristian Sætre

KR-065/12 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner følgende personer til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2013 til og med Rådsmøtet 2015:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Preses

Petter Normann Dille

Vara:

Ass. generalsekretær

Visepreses

Per Kristian Sætre